

θεοῦ, ἐλπίσθη ἡ θύρα τῆς οἰκίας τῆς ὥραιας χήρας ἐν τῷ προαστείῳ τοῦ ἁγίου Ὁνωρίου.

Ἦτον ὁ Παῦλος Δ... ἐνδεδυμένος μετὰ φιλοκαλίας, ἀλλ' ἔχων στάσιν λίαν ἐνδιαφέρουσαν.

Ὁ Σύμβουλος παρουσίαζετο, βυλίζων διὰ ξύλινου ποδός, κατασκευασθέντος διὰ τόνου ὑπὸ τοῦ πορνευτοῦ τοῦ συρμού.

— Τι εἶνε αὐτά; ἐφώναζεν ὁ θυρωρός. Ξύλινο πόδι!

— Πῶς, κύριε, εἶπεν ἡ θαλαμηπόλος ἐκπλαγεῖσα, πῶς! Ξύλινο πόδι!

— Τι βλέπω Παῦλε; εἶπεν ἡ Νοεμία καὶ αὕτη θέτουσα τὰς χεῖρας τῆς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν. Ξύλινο πόδι!

X

Μετὰ τὰς πρῶτας ἐκπλήξεις τοῦ ἀπροσδοκίτου τούτου θεατρικοῦ συμβάντος, ὁ ἐπισκέπτης εἰσῆλθον.

Ὁ Παῦλος Δ... ἐκάθησε, κοῦτσά — στράβα, ἐπὶ τοῦ ἐρυθροῦ ἀνακλίντρου ἐξ ὀλοσηρικοῦ.

Ἐπελθούσης σιγῆς, ἔλαβεν οὗτος τὸν λόγον:

— Κυρία μου, εἶπεν ἀπενθυνόμενος πρὸς τὴν Νοεμίαν, ἐλπίζω ὅτι θὰ ἀποδεχθῆτε τώρα τὴν χεῖρα μου πρὸς ἀνταλλαγὴν τῆς... θυσίας μου;

— ὦ! Θεέ μου, ὄχι κύριε, ἀπεκρίθη ἡ κυρία Ἀμβλωτὲζ μετὰ σκληρότητος ὁλως γυναικειάς. Ἐπρωτίμων βεβαίως ἕνα χωλὸν, ἀλλ' ὄχι καὶ ἕνα ἡκρωτηριασμένον. Ἄν θέλετε νὰ σᾶς τὸ ὁμολογήσω, σᾶς εὐρίσκω φρικώδη μὲ τὸν ξύλινον πόδα σας. Οὐδέποτε θὰ γίνω σύζυγός σας, κύριε!

— Καὶ ἐγὼ ἀνταπήντησεν ὁ δυστυχὴς χωλός, δὲν θὰ παραιτηθῶ τῆς ἡδονῆς τοῦ νὰ δημοσιεύω τὸ δυστύχημά μου. Ἀμφιβάλλω, κυρία μου, ὅτι τοῦτο θὰ σᾶς τιμῇ πολὺ.

Ὁμιλῶν δ' οὕτως, ἡγέρθη, ἔπειτα, ρίψας τὸ προσηπτεῖον τῆς σοβαρότητος, ὅπερ εἶχεν ἀπομιμηθῆ διὰ τοῦ προσώπου του, προσέθεσε γελῶν:

— Εὐτυχῶς, κυρία μου, ἴνω ἀποφύγω τὴν ἀγνωμοσύνην σας, μοὶ ἀπομένουσι σῶσι καὶ ἀβλαβεῖς πάλιν οἱ δύο μου πόδες.

— Μπᾶ! τί λέγετε κύριε;

— Τὴν ἀλήθειαν.

Ἐπειτα ὠθήσας ἐλατήριον τί:

— Γν ρίξετε ὅτι τὴν σήμερον ἡ μηχανικὴ τέχνη κἀμνει θαύματα. Ἰδὼν παρατηρήσατε ἡ ἀσθενεία μου ἥτο ψευδής.

Καὶ ἔδειξεν εἰς τὴν χήραν εὐφυᾶ μηχανισμόν, δι' οὗ ἐφαίνετο ὅτι ἦτο, ὅτι πράγματι δὲν ἦτο, ἥτοι ποδὸς ἐστερημένος.

Ὁ Παῦλος Δ... προσέθεσε, πάντοτε γελῶν:

— Τώρα εἶνε χειμὼν. Ὁ ξύλινος ποὺς μου θὰ χρησιμεύσῃ ὡς πῦρ, ἵνα καύσω τὰς ἐρωτικὰς σου ἐπιστολάς, ἃς μοὶ εἶχες γράψαι πέρυσιν.

Καὶ ἐξῆλθεν, ὡς Μεφιστοφελῆς, ἔχων πάντοτε τὸν γέλωτα ἐπὶ τῶν χειλέων.

N. A. ΑΓΚΩΝΑΚΗΣ

ΥΙΟΣ ΧΗΡΑΣ

Ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Μεδάρδου, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μουφτᾶρ, εἶνε πτωχοτάτη. Τὴν κυριακὴν, εἰς τὴν λειτουργίαν, ὀλίγοι μόνον ἄνθρωποι προσέρχονται. γυναικες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον: ἐκ τῶν ἀνδρῶν, συναντᾷ τις ἐκεῖ μόνον τρεῖς ἢ τέσσαρας γέροντας, πενιχρῶς ἐνδυμένους, γονυπετεῖς ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ ἐδάφους, ἔχοντας τὸν πῖλον ὑπὸ μάλης καὶ τὸ κομβολόγιον ἀνὰ χεῖρας.

Ὁ γηραιὸς ἀββάς Φαμπέρ εἶνε βέβαιος, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὅτι οὐδένα θὰ εὑρῇ ἄνδρα παρὰ τῷ ἐξομολογητήριῳ του, καὶ εἶνε πάντοτε ἑτοιμος ν' ἀκούσῃ τῶν γυναικῶν τὰς ἀτελευτήτους ἐξομολογήσεις.

Δὲν παραμελεῖ ὅμως τὰ καθήκοντά του, ὡς ἐκ τούτου: τὴν τρίτην δὲ, τὴν πέμπτην καὶ τὸ σάββατον, μεταβαίνει τακτικῶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅθεν ἐπιστρέφει ἀμέσως ἐάν δὲν εὑρῇ τινὰ ἐκεῖ, μετὰ θραχεῖαν ὅμως προσευχῇ.

Ἐσπέραν τινὰ τοῦ παρλθόντος χειμῶνος, παλαίων διὰ τοῦ ἀλεξιβρόχου του κατὰ τοῦ σφοδρῶς πνέοντος ἀνέμου, ὁ σεβάσμιος κύριος ἀββάς ἀνῆρχετο ἐπιπόνως τὴν ὁδὸν Μουφτᾶρ, ἵνα μεταβῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, βέβαιος σχεδὸν ὅτι ματαίως ἐλάμβανε τὸν κόπον τούτον: ἐλυπεῖτο δὲ ἐνδομύχως διὰ τὴν θερμὴν τὸν ἐστῖαν, ἣν ἀφῆκεν εἰς τοὺς τοῦ βιβλίου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἐναποθέσει τὰ ὑμνατοῦλά του ἐξερχόμενος. Ἀλλὰ ἥτο ἐσπέρα σαββάτου, καὶ τὸ σάββατον ἡδύνατο νὰ παρουσιασθῇ τις ἵνα μεταλάβῃ τὴν ἐπαύριον... ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς δὲν ἡδύνατο λοιπὸν ν' ἀποφύγῃ τὸν κόπον νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἵνα ἐκπληρῇ τὴν ἀποστολὴν του.

Ὁ κακὸς καιρὸς καθίστα ἔρημον τὴν ὁδόν: ὁ ἀββάς ἀφίχθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν χωρὶς οὐδένα νὰ συναντήσῃ, καὶ διετηθύνθη πρὸς τὸ ἐξομολογητήριον... Δὲν ἤρχετο εἰς μάτην: πρὸ αὐτοῦ ὑπῆρχε τις.

Ἦτο ἀνὴρ: πρᾶγμα σπάνιον καὶ ὅμως ἐξαιρετικὸν διὰ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Μεδάρδου. Εἰς τὸ ὑπέρυθρον φῶς τῆς λυχνίας, ἥτις ἐκρέματο ἐκ τοῦ θάλου, διέκρινε τὸ λευκὸν περιστήθιον καὶ τὰ χονδρὰ ὑποδήματα τοῦ γονυπετοῦς ἀνθρώπου... ἦτο βεβαίως ἀγαθὸς τις χωρικός, ἐλθὼν νὰ ἐργασθῇ εἰς τὴν πόλιν, διατηρήσας τὰς εὐλαβεῖς του συνήθειας... ἡ ἐξομολογήσις του θὰ εἶναι ἐκ τῶν συνήθων... ὁ καλὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος θὰ καταθέσῃ μετ' ὀλίγον εἰς τοὺς πόδας τοῦ λειτουργοῦ τοῦ Θεοῦ τὸ φοῖτον τῶν ἐλτρυνῶν του πταισμάτων, ἅτινα ἐξεπῆρσεν ἤδη διὰ τοῦ ἐργατικοῦ αὐτοῦ βίου.

Ὁ ἀββάς εἰσῆλθεν ἡσύχω, εἰς τὸ ἐξομολογητήριον του, ἐποίησε ἄφθονον δράκμα τυμπάνου καὶ ἠνέψζε ἀνὰ συγινῆσας τὸ θυρίδιον.

— Κῆτε ἐφημέριε — ἐπραύλισε τραχεῖά τις φωνή, ἥτις προσεπάθει νὰ γεινῇ ὑπέκωφος.

— Δὲν εἶμαι ἐφημέριος, φίλε μου: λέγετε τὴν

προσευχὴν παρ... Ὁ ἄνθρωπος οὕτινος ὁ ἀββᾶς δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ τὴν φυσικογνωμίαν βεβυθισμένος ἐν τῷ σκότει, ἐπανελάβε μετὰ πλείστων παραμορφώσεων τὴν προσευχὴν, ἣν μόλις ἐνεθυμείτο, εἴτα δὲ εἶπε χαμηλοφώνως :

— Κύριε ἐφημέριε ... ὅχι πάτερ μου ... Ἐπὶ τέλους συγχωρήσατέ με εἰάν δὲν ἡξέυρω νὰ ὁμιλήσω καθὼς πρέπει ... Δὲν ἐξωμολογήθηκα πρὸ εικοσιπέντε ἐτῶν ... ναι, ἀπὸ τὴν ἡμέραν ποῦ ἀφῆκα τὸ χωρίον μου ... Ξεύρετε τί θὰ πῇ νὰ ζῇ τις εἰς τὸ Παρίσι ... Ἐπειτα, δὲν ἦμουν χειρότερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους, καὶ ἐτρεπτόμουν ... — «Ὁ Θεὸς εἶναι καλός, θὰ ἐννοήσῃ ...» Ἀλλὰ σήμερον, ἐκεῖνο ποῦ ἔχω ἐπάνω εἰς τὴν συνειδήσιν μου, εἶναι πολὺ βαρύν...

Πρέπει νὰ μ' ἀκούσητε, Κύριε ἐφημέριε ...

— Ἀββᾶς, φίλε μου ...

— Κύριε ἀββᾶ μου ... Ἐσκότωσα ἄνθρωπον !

Ὁ ἀββᾶς ἐσκίρτησεν ἐπὶ τοῦ ἐδωλίου του ... Φωνεύς ! ... Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος εὗρίσκετο τόνω πλησίον αὐτοῦ, εἶχε συλλαβεῖ καὶ ἐκτελέσῃ φόνον ! ... Δι' ἡνωμένοι ἐκεῖναι χεῖρες ἦσαν εἰσέτι αἱματόφυρτοι, ἴσως !

Ἐν τῇ ταραχῇ του, μεμιγμένη μετὰ τινος αἰσθήματος τρόμου, ὁ ἀββᾶς Φαμπέρ δὲν εὗρεν ἢ ἀσυναρτήτους λόγους :

— Ἐξωμολογηθῆτε, παιδί μου. Ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπειρος.

— Ἀκούσατε λοιπὸν ὁλόκληρον τὴν ἱστορίαν — εἶπεν ὁ ἄνθρωπος διὰ φωνῆς ἐν ἣ ἀντήχει βαθεῖα θλίψις.

Εἶμαι κτίστης, καὶ ἦλθον εἰς Παρισίους πρὸ εικοσιπενταετίας περίπου, μεθ' ἐνὸς συμπατριώτου καὶ παιδικοῦ μου φίλου... Εἴχαμεν διδασχὴν τὴν ἀνάγνωσιν ἐν τῷ αὐτῷ σχολεῖν καὶ ἐπηγαίναμεν μαζὺ εἰς ἀναζήτησιν φωλεῶν... Εἴμεθα σὺν ἀδελφία... αὐτὸς ὠνομάζετο Φίλιππος, ἐγὼ δὲ... λέγομαι Ἰάκωβος... Αὐτὸς ἦτον ὠραῖος νέος, ὑψηλός, καλοκαμωμένος... ἐγὼ εἶμαι ἀσχημος, κοντός. Οὐδεὶς τεχνίτης ἦτο καλῆτερος αὐτοῦ, ἐνῷ ἐγὼ δὲν ἀξίζω τίποτε... Ἡμουν ὑπερήφανος διὰ τὴν φιλίαν του, διότι εἶναι καλός, ἀνδρεῖος, εὐλικρινής... τὸν ἡγάπων, διότι τὸν ἰθαυμάζον !... Μία φορὰ εὗραμεν ἐργασίαν εἰς τὴν αὐτὴν οἰκοδομήν... φαντασθεῖτε τὴν χαρὰ μου ! Ἐμείναμεν μαζὺ ὅλην τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ τὴν ἐσπέραν ὁ Φίλιππος μὲ ἄρπεν καὶ ἐπήγγαγε νὰ διασκεδάσῃ καὶ νὰ πίνη μὲ τοὺς συντρόφους του... Ἦτο φυσικὸν... Εἰς τὴν ἡλικίαν του, ἐκέρδιζε καλὰ, δὲν εἶχε ὑποχρεώσεις, δὲν εἶχε θάρη... ἐνῷ ἐγὼ... ἐγὼ δὲν ἠμποροῦσα νὰ κάμω σὺν αὐτόν... Εἴχα ἀφήσῃ τὴν γρηὴν μητέρα μου ἀσθενῆ εἰς τὸ χωργιό, καὶ ἔπρεπε νὰ κάμω οἰκονομίας. Ἐτρωγα ψωμί καὶ λίγα χόρτα εἰς μιὰ λαχανοπώλιδά τῆς συνοικίας... Ὁ Φίλιππος ἐτρωγεν ἄλλου, καὶ δὲν εἶχε ἄδικον... τὸ φαγὶ τῆς λαχανοπώλιδος ἦτο ἔλασινδ... Ἡ δυστυχὴς αὕτη ἦτο χήρα, καὶ ἐκέρδιζε κατὰ τι δίδουσα φαγὶ εἰς τινὰς ἐργάτας, μεταξύ τῶν ὁποίων ἦμουν καὶ ἐγὼ... Ἐκτὸς τούτου, εἴχα ἐρωτευθῇ εἰς τὰ γερὰ μὲ τὴν κόρην τῆς, τὴν Αἰκατερίνην !... Θὰ σὰς εἰπῶ τί συνέβη... Ἐζῆσα τρία χρόνια χωρὶς νὰ ἔχω τὸ

θάρος νὰ τῆς φανερῶσω τὸν ἐρωτά μου... Πρὸς τι ; πτωχὴ αὕτη, πτωχὸς καὶ ἐγὼ, καὶ μίαν μητέρα εἰς τὴν πατρίδα, καὶ τεχνίτης οὐχὶ ἐκ τῶν καλῶν... πῶς νὰ κάμωμεν σπίτι ;... Ὅταν ἡ μητέρα μου ἀπέθανε, εὐρέθηκα κάπως καλλίτερα καὶ ἠμπούρεσα καὶ ἑκαμαλίγαις οἰκονομίαις... Ὅτε δὲ μοῦ ἐφάνηκε κατὰ ληλος ὁ καιρὸς, ἑκαμα θάρρος καὶ ἡρώτητα τὴν Αἰκατερίνην ἂν ἤθελε νὰ γίνῃ σύζυγός μου... Κατ' ἀρχὰς δὲν μοῦ εἶπε οὔτε ναι οὔτε ὅχι... Ἐπειτα ἐσυμβουλευθήκε τὴν μητέρα τῆς, ἡ ὁποία μὲ θεωροῦσε νέον φρόνιμον καὶ δραστήριον, καὶ ὁ γάμος συνεφωνήθη... Τότε ἦμουν εὐτυχὴς καὶ ἐγὼ... Κατελάμβανε ὅτι ἡ Αἰκατερίνη δὲν μὲ ἡγάπα, ἀλλὰ ἦτον τόσω καλὴ... καὶ τὴν ἡγάπων τόσον, ὥστε ἤλπιζον νὰ κατακτῆσω τὴν καρδίαν τῆς ὀλίγον κατ' ὀλίγον... Φυσικῶς τῷ λόγῳ, εἶπα τὰ πάντα εἰς τὸν Φίλιππον. τὸν ὁποῖον ἐβλεπον καθ' ἡμέραν εἰς τὴν οἰκοδομήν... καὶ ὅταν ἡ Αἰκατερίνη ἐγεῖνε ἄρραβωνιαστικὴ μου, ἠθέλησε νὰ τὴν γνωρίσῃ... Ἴσως μαντεύετε, τὰ λοιπὰ, κύριε ἐφημέριε... Ὁ Φίλιππος ἦτον ὠραῖος, εὐθυμὸς, ἀξιεπαστος... ἐκεῖνο δηλαδὴ ποῦ δὲν ἦμουν ἐγὼ... καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ ὁ ἴδιος κατέκτησε τὴν ἀρραβωνιαστικὴν μου... Ἡ κόρη ὑπῆρξε εὐλικρινής... μόλις ἐνόησε τὸ νέον αἶσθημα τῆς καρδίας τῆς, μοῖ τὸ εἶπε... Ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τὴν στιγμὴν ἐκείνην !... Ἦτον ἡ ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τῆς... Καὶ τῆς εἶχα ἀγοράσαι ἕνα χρυσοῦν δακτυλιδάκι... Ἡμεθα μόνοι εἰς τὸ δωμάτιον τῆς μητρός τῆς... ἐβγάλα τὸ δακτυλίδι ἀπὸ τὴν τζέπην μου καὶ τῆς τὸ ἐδεῖξα... ἡ δυστυχὴς ἤρχισε νὰ κλαίῃ ποταμιδόν.

— Συγχωρήσατέ με, Ἰάκωβε, μοῖ εἶπε, καὶ φυλάξατε τὸ ὠραῖον τοῦτο δακτυλίδι δι' ἐκείνην ἡ ὁποία θὰ γίνῃ ἡ σύζυγός σας... Ἐγὼ... δὲν δύναμαι... Ἐγὼ ἀγαπῶ ἄλλον... ἀγαπῶ τὸν Φίλιππον...

— ὦ, τι ὑπέφερα τότε δὲν δύναμαι νὰ τὸ εἰπῶ. Τί νὰ κάμω, ἀφ' οὗ καὶ τοὺς δύο ἀγαπούσα ;...

Νὰ τοὺς καταστήσω εὐτοχεῖς, νὰ ἐπισπεύσω τὸν γάμον των... καὶ ἐπειδὴ ὁ Φίλιππος, μὲ τὰς διασκεδάσεις του, δὲν εἶχε φυλάξει οὔτε πεντάρα, τοῦ ἐδάναισα πᾶν ὅ,τι εἶχα ἐξοικονομήσει διὰ νὰ συστήσῃ σπίτι.

Ἐπανδρεύθησαν...

Τὰ πάντα ἐπήγαγον καλὰ τὰ πρῶτα χρόνια... Ἀπέκτησαν ἕνα υἱόν, τὸν ὁποῖον ἐβόπτισα ἐγὼ καὶ ὠνόμασα Κόμιλλον πρὸς ἀνάμνησιν τῆς μητρός μου...

Ὀλίγον μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ υἱοῦ τούτου, ὁ Φίλιππος ἤρχισε νὰ παραστρατήσῃ.

Εἶχον ἀπατηθῇ περὶ αὐτοῦ... ὁ Φίλιππος ἡγάπα πολὺ τὰς διασκεδάσεις καὶ τοὺς συντροφους... Ἐσεῖς ποῦ ζῆτε εἰς συνοικίαν πτωχῶν ἀνθρώπων, κύριε ἐφημέριε, γνωρίζετε κατὰ βάθος τὴν ἱστορίαν ταύτην... τοῦ ἐργάτου ὁ ὁποῖος γλυστρεῖ ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν ὀνηρίαν, εἰς τὴν μέθην, εἰς τὴν κρεπάλην... ὁ ὁποῖος δὲν φέρει πλέον εἰς τὸ σπίτι τὸν μισθὸν τῆς ἐβδομάδος του, καὶ δὲν ἐπιστρέφει παρὰ διὰ νὰ διέρῃ τὴν γυναῖκά του καὶ τὰ παιδιὰ του...

Ἐντὸς δύο ἐτῶν, ὁ Φίλιππος κατήντησε ἕνας

τῶν ἀθλίων τούτων... Κατ' ἀρχάς, προσεπάθησα νὰ τὸν συμβουλευθῶ, καὶ ὁ ἀθλίας μου ὑπέσχετο ὅτι ὅτι θὰ διορθωθῇ... Ὑποσχέσεις μὴ σου!... Ὁλίγον κατ' ὀλίγον μ' ἐβαρέθηκε, καὶ ὅταν μ' εὕρισκεν εἰς τὸ ὅμιλόν του, ὠργίζετο φοβερά. Μία ἡμέρα ἐτόλμησε νὰ μὲ κατηγορήσῃ ὅτι ἤμουν ἐρωμένος τῆς γυναικὸς του, ἐπειδὴ τὴν ἡγάπησα ἄλλοτε... τὴν δυστυχῆ! τὴν ἀγίαν γυναῖκα!... Καὶ χίλιαις ἀλλοδαύταις, τὰς ὁποίας ἐντρέπομαι νὰ ἐπαναλάβω... Ὁλίγον ἐλείψαι νὰ τὸν πιάσω ἀπὸ τὸν λαιμόν... Ἐκαμα ὅ,τι ἐπρεπε νὰ κάμω... δὲν εἶδον πλέον τὴν Αἰκατερίνην οὔτε τὸ παιδί της· ὡς διὰ τὸν Φίλιππον δέ, δὲν τὸν συναντοῦσα παρὰ τυχαίως, εἰς τὴν οἰκοδομὴν.

Ἀλλὰ, τὸ καταλαμβάνετε, δὲν εἰμποροῦσα νὰ λησμονήσω τὴν Αἰκατερίνην καὶ τὸν Κάμιλλον... τοὺς ἐλυπούμην... Τὸ σαθρατόβραδο, ὅταν εἴξευρα ὅτι ὁ Φίλιππος εἶχε πάγει μὲ τοὺς φίλους του νὰ πῇ τὴν πληρωμὴν τῆς ἐβδομάδος του, ἐτριγύριζα πλησίον τοῦ σπιτιοῦ του, συναντοῦσα τὸ παιδί, εἰς τὴν κατελάρμυρνα ὅτι δὲν εἶχαν τίποτε, δὲν τὸν ἄφιναν μὲ ἀδειανὰ χέρια. Νομίζω ὅτι ὁ Φίλιππος εἴξευρε ὅτι ἐβοηθοῦσα τὴν γυναῖκά του, ἐκλινε τὰ μάτια διὰ τὸ συμφέρον...

Ἀλλὰ, ἂς συντομεύσωμεν τὴν διήγησιν, ἡ ὁποία εἶναι πολὺ λυπηρὰ... Παρῆλθον κάμποσα ἔτη... ὁ Φίλιππος ἐξακολούθει τὸν δρόμον τῆς ἀπωλείας.

Ἡ Αἰκατερίνη, τὴν ὁποίαν ἐδοθήθησα ἕως ὅτου ἠμποροῦσα, ἀνέθρεψε τὸν υἱὸν τῆς ὠραίας, παλληκάρου εἰκοσὶ ἔτων, καλὸν καὶ ἄξιον ὅσον τὴν μητέρα του... Δὲν εἶναι τεχνίτης, αὐτός... ἐξεπαιδεύθη, ἔμαθε τὴν ζωγραφικὴν εἰς τὰ ἐσπερινὰ σχολεῖα, καὶ τώρα ἐργάζεται κοντὰ εἰς ἕνα ἀρχιτεχνίτην, ὁ ὁποῖος τὸν πληρώνει πολὺ καλὰ... Ἡ παρουσία τοῦ μεθύσου στενοχωρεῖ τὴν οἰκογένειαν, ἀλλὰ τὰ πράγματα πηγαίνουν ἁπλῶς καλλίτερα... ὁ Κάμιλλος ἀγαπᾷ πολὺ τὴν μητέρα, καὶ αὐτὴ ἡτύχασεν ὡς διὰ τὸν ἄνδρα της, καὶ ἐπέρασεν ἀρκετὰ καλὰ τὰ τελευταῖα ἔτη... Ὅταν τὴν ἐβλεπον καθ' ὁδὸν εἰς τὸν βραχίονα τοῦ ὠραίου υἱοῦ της, ἐνδεδυμένου ὅσον ἀρχιτέκτονος, ὅς τις λέγω τὴν ἀλήθειαν, ἔχαιρόμην καὶ ἐλησμόνουν ὅλας τὰς παρελθούσας στερήσεις.

Χθὲς τὸ βράδι ὅμως, ἐξερχόμενος ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖον ὅπου πηγαίνω καὶ τρώω, συναντῶ τὸν Κάμιλλον, ὁ ὁποῖος μοῦ σφίγγει τὸ χεῖρ, διότι δὲν ἔχει ὑπεριφάνεια αὐτὸ τὸ παιδί, καὶ δὲν ἐντρέπεται διὰ τὰ ρούχᾶ μου τὰ ἀσβεστωμένα.

Ὁ Κάμιλλος ἦτο σκυθρωπὸς καὶ σιωπηλός.

— Τί ἔχεις; τοῦ λέγω.

— Τί νὰ ἔχω;... Χθὲς ἐτράβηξα τὸν ἀριθμὸν μου... τὸν ἀριθμὸν δέκα... καὶ θὰ πάγω στρατιώτης... Πέντε χρόνια, καταλαμβάνεις!... Πέντε χρόνια... καὶ ἡ μητέρα μου θὰ μείνῃ μόνη, χωρὶς μέσα, χωρὶς βοήθειαν, μὲ τὸν πατέρα ποῦ γίνεται καθ' ἡμέραν ἀνοικονόμητος... Ἡ δυστυχὴς θ' ἀποθάνῃ, τὸ αἰσθάνομαι!... Ὡ! οἱ πτωχοὶ εἶνε κατηγορούμενοι εἰς τοῦτον τὸν κόσμον!...

Ἐπέρασεν μιὰ νύκτα τρομερά... Σήμερα, ἐπῆγα

πρὸς τὴν οἰκοδομὴν ὅπου ἐργάζομαι... Πρέπει τις νὰ ἐργάζεται, δὲν εἶνε ἀλήθεια; Ἀναβρίνω εἰς τὴν τελευταία σκαλωσιά, καὶ ἀρχίζω τὴν ἐργασίαν μου. Αἶφνης αἰσθάνομαι ἕνα χεῖρ ἐπάνω εἰς τὸν ὦμον μου... γυρίζω... ἦτον ὁ Φίλιππος. Δὲν εἰργάζετο πλέον εἰμὴ ἐξ ἰδιοτροπίας, μία ἡμέρα, κάποτε κάποτε διὰ νὰ ἔχῃ χοήματα διὰ νὰ μεθύσῃ.

Δὲν τὸν εἶχα ἰδεῖ κάμποσον καιρὸν, καὶ ἐδυσκολεύθηκα νὰ τὸν ἀναγνωρίσω... Τὰ ποτὰ τὸ, εἶχαν καταστρέψει... τὰ γένειά του ἦσαν λευκά... τὰ χέρια του ἔτρεμαν... δὲν ἦτο ἔτι γέρων, ἦτο ἐρείπιον...

— Λοιπὸν, τοῦ λέγω, τὸ παιδί σου ἐτράβηξε κακὸν ἀριθμὸν;...

— Καὶ τί μὲ μέλλει; ἀπαντᾷ μὲ βραχνιασμένη φωνή. — Καὶ σὺ ἤλθες νὰ μὲ φορτώνῃς μὲ τὴν ἱστορίαν αὐτὴν ὅσον τὴν Αἰκατερίνην καὶ τὸν Κάμιλλον;... Ἀς ὑπηρετήσῃ καὶ αὐτὸς τὴν πατρίδα! Ἐάν ἤμουν πεθαμμένος, θὰ ἐγλύτωνα. Ἀλλὰ τόσῳ τὸ χειρότερον δι' αὐτούς... Ἐγὼ δὲν πέθανα ἀκόμη καὶ δὲν σκοπεῖω νὰ 'ποθῶν τόσῳ γρήγορα. Ὁ Κάμιλλος δὲν εἶνε υἱὸς χήρας!

Υἱὸς χήρας! Ὡ! κύριε ἐπίτροπε διατί ἤκουσα τοὺς λόγους αὐτούς;... Ὁ πειρασμὸς μοῦ ἤλθε ἀμέσως καὶ δὲν μὲ ἄφησε ὅλην τὴν πρωΐαν ἐνῷ ἐργαζόμην πλησίον του. Ἐσυλλογίσθηκα τί θὰ ὑπέφερεν ἡ Αἰκατερίνη χωρὶς τὸ παιδί της νὰ τὴν θρέψῃ, νὰ τὴν προστατεύσῃ κατὰ τοῦ μεθύσου, τοῦ κτήνους ἐκείνου...

Ἐκτύπησε μεσημέρι εἰς τὸ ρολόγι τῆς ἐκκλησίας καὶ οἱ σὺντροφοὶ μας κατέβηκαν ὅλοι διὰ τὸ πρόγευμα. Οἱ τελευταῖοι ἡμεῖς ἡμεῖς, ὁ Φίλιππος καὶ ἐγώ... Ἐνῷ ἀρχίζει νὰ καταβρίσῃ ἀπὸ τὴν ζύλιναν σκάλα, ὁ Φίλιππος σηκώνει τὴν κεφαλὴν καὶ μοῦ λέγει σαρκαστικῶς:

— Βλέπεις, τὸ πόδι μου εἶνε πάντοτε στερεόν. Ὁ Κάμιλλος δὲν θὰ εἶνε υἱὸς χήρας πολὺν καιρὸν ἀκόμη.

Τὸ αἶμα ἀνέβηκεν εἰς τὴν κεφαλὴν μου... Ἦμουν ἀκόμη ἐπάνω εἰς τὴν σκαλωσιά. Ἐπίασα τὴν ἄκραν τῆς σκάλας, ἐπὶ τῆς ὁποίας εὕρισκετο ὁ Φίλιππος, καὶ... διὰ μιᾶς τὸν ἔρριψα εἰς τὸ κενόν!...

Ἀπέθανεν αὐθαρῆς...

Ὁλος ὁ κόσμος νομίζει, ὅτι πρόκειται περὶ τυχαίου δυστυχήματος, προερχομένου ἐκ τῆς μέθης. Ἀλλὰ ὁ Κάμιλλος εἶνε υἱὸς χήρας καὶ δὲν θὰ πάγῃ στρατιώτης!

Ἰδοὺ τί ἔκαμα, Κύριε ἐφημέριε: ἰδοὺ τί εἶχον ἀνάγκην νὰ εἰπῶ καὶ εἰς ἐσᾶς καὶ εἰς τὸν Θεόν! Μετανοῶ εἰλικρινῶς καὶ ζητῶ συγγνώμην, ἀλλὰ δὲν εἶμαι βέβαιος· βλέπων τὴν Αἰκατερίνην καὶ τὸν υἱὸν της ἐκείνου καὶ ἐντιχρὴς, πιστεύω ὅτι θὰ μετανόησω βαθύτατα... Θὰ φύγω λοιπὸν διὰ παντὸς εἰς τὴν Ἀμερικὴν... Ὡς πρὸς τιμωρίαν, ἰδοὺ, κύριε ἐφημέριε... τοῦτο εἶναι τὸ ὁποῖον ἡ Αἰκατερίνη δὲν ἠθέλησεν ὅταν ἦτο ἐρωμένη μὲ τὸν Φίλιππον... τὸ εἶχα φυλάξει πάντοτε εἰς ἀνάμνησιν τῶν ὀλίγων

ήμερῶν τῆς εὐτυχίας μου ... Πωλήσατε καὶ δόσατε τὰ χρήματα εἰς τοὺς πτωχοὺς.

Ὁ ἄββας Φαμπέρ ἐσυγχώρησε τὸν Ἰάκωβον ;...

Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι δὲν ἐπώλησε τὸ χρυσοῦν δακτυλίδιον. Κατέθεσε τὸ ἀντίτιμόν του εἰς τὸ κιβώτιον τῶν πτωχῶν, καὶ ἐκρέμασε τὸ δακτυλίδιον, ὡς ἀνάθημα εἰς τὸν βωμὸν τῆς Παναγίας, ὅπου μεταβαίνει συχνὰ ἵνα προσεύχεται ὑπὲρ τοῦ δυστυχοῦς κτίστου.

(Ἐκ τῶν τοῦ Φραγκίσκου Κοππὲ)

Η ΜΝΗΣΤΕΙΑ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ

(Εἰδικὸν παράρτημα τοῦ «Κόσμου ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ».)

Ἦδη, ὅτε διεξάγεται τόσῳ θερμῇ συζήτησις ἐν τῇ «Ἀκροπόλει» περὶ γάμου, οἱ ἀναγνώσται αὐτῆς θ' ἀκούσωσι μετ' ἐνδιαφέροντος δύο σχετικὰς δίκας, διεξαχθεῖσας ἐνταῦθα κατ' αὐτάς. Ἀλλὰ πρὶν ἢ εἰπῶ περὶ αὐτῶν, ὀφείλω νὰ σημειώσω, πρὸς χάριν τῶν δυσκολουμένων νὰ νυμφευθῶσιν ἐν Ἑλλάδι, ὅτι οὐδὲν εὐκολώτερον ὑπάρχει ἐν Ἀγγλίᾳ ἢ τὸ νυμφεῖσθαι. Οὔτε λιξιαρχικὰ ἔγγραφα, οὔτε ἐπίτευξις συνοικεσίων, οὔτε ἀνάγκη ἱεροτελεστίας. Μία δὴλωσις μετὰ δύο μαρτύρων εἰς τινὰ δημόσιον ὑπάλληλον καλούμενον Registrar, καὶ ὁ γάμος ἐγένετο. Αἱ ἀγγλίδες περιφέρονται πανταχοῦ ὡς ἄνδρες. Θὰ ἐξεπλησσετο νεάνις τις, ἀκούουσα ὅτι ἀλλαγὸς ὀφείλει νὰ συνοδεύηται ὑπὸ «καβαλιέρου» ἢ ὑπὸ τῆς μαμμῆς. Ἡ ἀγγλίς, πηγαίνει εἰς τὰ καφενεῖα, εἰς τὰς συναυλίας, εἰς τ' ἀναγνωστήρια, ἀναρριχάται εἰς τὰ λεωφορεῖα, εἰς τὰ τράμ, ἀπαρράλακτα, ὡς ὁ ἄνθρωπος. Μεταβαίνει π. χ. εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, ἵνα στείλῃ ἐπιστολὴν τινά. Ἐπανερχομένη, ἀναγγέλλει εἰς τοὺς γονεῖς τῆς, ὅτι καθ' ὁδὸν ἡραβωνίσθη. Οὐδεμίαν ἀντίρρησην δικαιοῦνται νὰ ἀντιτάξωσιν οἱ γονεῖς, ἀρκεῖ ἡ κόρη τῶν νὰ μὴ εἶνε κατωτέρα τῶν 25 ἐτῶν. Τὰ ἀγγλικά ἦθι ἐπιτρέπουν τοιαύτην ἐλευθερίαν εἰς τὸ νεκρὸν ζεύγος τῶν ἡραβωνισμένων, ὥστε ὁ νόμος δὲν ἐπιτρέπει εἰς τὸν ἕτερον ἐξ αὐτῶν νὰ ἀθετήσῃ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ γάμου, ἀνευ ἀμοιβαίας συγκαταθέσεως. Ἐνταῦθεν λοιπὸν πηγάζουσιν αἱ περίφημοι δίκαι, αἱ καλούμεναι Breaches of promise, καθ' ἃς ἡ ἐγκαταληθεῖσα μνηστὴ ζῆτεῖ ἀποζημίωσιν. Ἐπὶ ἔτη ἴσως πολλάκις μνηστὴρ καὶ μνηστὴ συμπαρακάθησαν εἰς μεμονωμένα ρομαντικὰ μέρη. Ἡ προῖξ εἶναι τι ἄγνωστον ἐν Ἀγγλίᾳ, καὶ ἀρκεῖ γαμβρός τις νὰ ὑπηνίσσετό τι σχετικὸν πρὸς περιουσίαν τῆς νύμφης, ὅπως ἀπορριφθῇ ἀμέσως. Ὁ ἄνθρωπος υποτίθεται, ὅτι ἔχει πόρον ζωῆς δι' ἄμφοτέρους, ὅπως προβῇ εἰς γάμον. Διὰ τοῦτο μνηστεῖται, καθ' ἃς ὁ μνηστὴρ δὲν ἔχει ἔργον τι προσοδοφόρον, παρατείνονται ἐπὶ μακρόν, μέχρις οὗ τοιοῦτον εἰρεθῇ. Εἶνε ὁμῶς σπανιώταται αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς αἱ σχέσεις τῶν μνηστῶν, ὅπως μόνον καὶ ἂν εὕρεθῃ τὸ ζεύγος, ὑπερβαίνουν τὰ ἐσκαμμένα. Αἰτία τῶν σπανίων τούτων

περιστάσεων, εἶνε ἡ ἐτέρα τῶν δύο ἐπομένων δικῶν, αἵτινες διεξήχθησαν κατ' αὐτάς.

Ἡ Ἰωάννα Οὐίλλιαμς ἦτο εὐείδης νεάνις, κατοικοῦσα μετὰ τῶν γονέων τῆς ἐν τῇ λεωφόρῳ Βαρθολομαίου, ἀριθ. 40, καὶ ἐπορίζετο τὸν βίον τῆς διδάσκουσα μουσικὴν καὶ ᾠδικήν. Πρὸ πενταετίας συνηντήθη μὲ τὸν Γεώργιον Φίλς, ράπτῃν, ἐν τινὶ χοροδιδασκαλείῳ, καὶ αἱ δύο τρυφεραὶ καρδίαι ἦσαν μέχρι τοῦ παρελθόντος δεκεμβρίου εἰς τὴν διαπάσῶν τῆς ἀμοιβαιότητος. Ὅτε συνηντήθησαν—φρεῖ! οἶμαι ἀναμνήσεις—ἐκείνη ἦτο 17 ἐκεῖνος 20. Καίτοι τόσῳ νέος, τῇ ἐπρότεινε γάμον, ἀλλ' ἐκείνη ἡρνήθη, μόνον δὲ πρὸ ἐνός ἔτους, ὅτε, ἐνῶ ἐκείνη ἔδαινε οἶκαδε, καθ' ὁδὸν ἐκεῖνος τῇ ἐπηνέλαθε ἐπίσημον πρότασιν γάμου, τῇ ἀπήντησεν ὅτι θὰ ἐζήτην τὴν γνώμην τῶν γονέων. Ὁ Γεώργιος ἐγένετο δεκτὸς—οἶα εὐδαμονία—καὶ ἀπελθὼν εἰς τὴν παραθαλάσσιον, ἔγραψε βραδύτερον τῇ Ἰωάννᾳ ὁ εὐδαίμων θνητός. «Παρφιλάτῃ Ἰωάννα μου. Λυποῦμαι πολὺ, διότι δὲν ἔλαβον καιρὸν νὰ σὰς γράψω τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα· ἀλλὰ γνωρίζεις ποθητῇ μου, τὴν ἀθλῖος ἐπιστολογράφος εἶμαι καὶ θὰ μὲ συγχωρήσῃς. Ὁ κάλαμος δι' οὗ χαράττω αὐτάς τὰς γραμμάς, δὲν ἔχεις ἰδέαν τί περίφημος εἶνε. Ὁ καιρὸς εἶνε θελατικώτατος ἐνταῦθα, ἀλλὰ δὲν διασκεδάζω καθόλου, διότι σὲ ἐπιζητῶ, ὡραία μου κόρη. Μετὰ θερμοῦ ἔρωτος σὲ ἀσπάζομαι. Γεώργιος Χίλς.—Υ. Γ. Προσεχῶς θὰ σοὺ γράψω ἐκτενέστερον. Φαντάσθητι ὅτι τὴν παρούσαν γράφω ἐπὶ τοῦ τοίχου τῆς παραθαλάσσιας» (γέλωτες ἐκ τοῦ ἀκροατηρίου). Βραδύτερον—οἶμοι τῶν ἀνθρωπίνων—ὁ Γεώργιος ἔγραψεν ὡς ἐξῆς: «Ἀγαπητῇ μου Ἰωάννα. Σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσῃς (must apologise), διότι δὲν σοὺ ἀπήντησα εἰς τὴν τελευταίαν σου, ἀλλὰ σὲ βεβαιῶ, ἤμην τόσῳ ἀπληροκαρπύς, διασκεδάζων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ὥστε δὲν ἔλαβον καιρὸν νὰ σοὶ γράψω. Περίφημος ὁ καιρὸς τελευταίως, καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ ἐξακολουθήσῃ τοιοῦτος ἐπὶ πολὺ. Ἐκολούμην σήμερον τὸ πρῶτον, ἀλλὰ τὰ νερά, καίτοι εὐάρεστα, ἦσαν μάλλον ψυχρά. Ὁ ἀγαπῶν σε Τζώρτζης». Ἡ Ἰωάννα ἐμφανισθεῖσα πρὸ τοῦ δικαστηρίου, κατέθεσεν ὅτι ὁ γάμος εἶχε συμφωνηθῇ νὰ λάβῃ χώραν τὴν ἡμέραν τῶν γενεθλίων τῆς, 31 δεκεμβρίου, ἀλλὰ τῇ παραμονῇ τῆς ἡμέρας ταύτης, ἡ πενθερά τῆς ἐμήνυσσε διὰ τινος φίλου, ὅτι ὁ Γεώργιος, μεταβαλὼν φρόνημα κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας, ἐνυμφεύθη ἄλλαν. Ὁ Γεώργιος εἶχε δωρήσει τῇ Ἰωάννᾳ βαρύτιμα δακτυλίδια. Τὰ κέρδη τοῦ ἦσαν 200 φράγκα κατὰ μῆνα, ἀλλ' ἐρωτηθεὶς ὡς πρὸς τὰ δακτυλίδια, ἐξήγησεν ὅτι δὲν τὰ εἶχεν εἰσέτι πληρώσει. Ἐρωτώμενος ὑπὸ τοῦ συνηγόρου—Δέν εἶχες ὀρίσει ἡμέραν τῶν γάμων;—Ποίων γάμων; (παταγώδεις γέλωτες).—Φαίνεται ὅτι ἐκλαμβάνεις τὸν γάμον διὰ ἄστεϊα.—Πάντοτε ἄστεϊα τὸν ἐθεώρησα (περισσότεροι γέλωτες). Ὁ Γεώργιος κατεδικάσθη νὰ πληρῶσῃ εἰς τὴν Ἰωάνναν 1250 φράγκα.
